

PLATFORMA EDUCAȚIONALĂ MOODLE, UN SUCCES ÎN E-LEARNING

Profesor Ana Nicoleta Avramescu

Rețeaua EDU Moodle România și Colegiul Tehnic „Matei Corvin” Hunedoara

Evoluția exponențială în domeniul informatic din ultimul deceniu, a determinat apariția și dezvoltarea a numeroase instrumente IT utile procesului didactic și implicit, dezvoltarea mai multor platforme de e-learning, care au devenit tot mai familiare profesorilor și elevilor. Generic învățarea prin e-learning poate fi definită ca o învățare la distanță într-un mediu educațional evolutiv și bazat pe colaborare, care îmbină metodele didactice tradiționale cu metode bazate pe mijloace IT și având ca obiectiv creșterea performanțelor individuale ale educabililor. Învățarea prin e-learning se bazează pe o predare modernă, într-o altă modalitate decât cea clasică, mult mai atractivă și în care un rol important îl au consolidarea cunoștințelor și evaluarea, realizate într-o manieră atractivă și adaptabilă nevoilor, atât a celor care dirijează învățarea, cât mai ales a educabililor – elevi sau studenți.

Dar ce este o platformă de e-learning? Pe scurt, este un soft complex care permite administrarea unui domeniu (subdomeniu), gestionarea utilizatorilor pe domeniul respectiv, crearea și un management accesibil al cursurilor împreună cu activitățile și resursele asociate acestora, evaluarea online/offline sau autoevaluarea, comunicarea sincronă sau asincronă și multe altele.

La nivel mondial există un clasament¹ al primelor 100 de platforme pentru învățare online, clasament care se alcătuiește pe baza statisticilor interne furnizate de aceste platforme. În acest clasament pe locul 11 se află *Moodle*, care se menține în mod constant în ultimii 7 ani între primele 15 platforme de e-learning din lume. Site-ul oficial Moodle² are acum un număr de peste 1,3 milioane de utilizatori înregistrați, din peste 200 de țări, disponibil în peste 70 de limbi, ceea ce dovedește că Moodle a reușit să creeze una dintre cele mai puternice comunități la nivel mondial, iar statisticile de pe acest site³ ne arată că există în acest moment un număr de aproape 70.000 de site-uri Moodle și un număr de peste 7 milioane de cursuri create în acest format.

Platforma de tip Moodle este o platformă cu licență gratuită⁴ de tip Open Source (sursă deschisă, adică permite oricui să contribuie la elaborare sau îmbunătățire), cu un sistem de management al cursurilor (Curs Management System – CMS), cunoscută și ca un sistem de managementul învățării (Learning Management System – LMS) sau ca un mediu virtual de învățare (Virtual Learning Environment – VLE). Numele MOODLE provine de la **Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment**, adică mediu de învățare modular, orientat pe obiect și dinamic.

O platformă Moodle oferă un mediu constructivist, interactiv și integrat, centrat pe învățare și în acest context al învățării vor fi evidențiate în continuare avantajele care se remarcă din punctul de vedere al profesorului, dar și din cel al elevului, cu precizarea că nu se va detalia modul de administrare al unei platforme Moodle, deoarece cele ce urmează se focalizează pe aspectele privitoare la platforma Moodle din perspectiva utilizatorilor, profesori și/sau elevi.

Principiul de bază în Moodle este constructivismul social, ceea ce presupune o învățare prin colaborare, bazată pe proiecte și sarcini individuale și de grup. Astfel, învățarea devine eficientă când profesorul construiește un material de învățare, pentru ca elevii săi să interacționeze cu acest material de învățare și să experimenteze, pentru a înțelege. În acest context, elevul este parte a unei comunități de învățare, în care este pus în situația de a înțelege ce are de făcut, de a explica celorlalți și de face împreună.

Platforma Moodle oferă profesorilor o multitudine de instrumente utile în predare-învățare-evaluare și însuși modalitatea de definire a cursurilor permite o adaptare la nevoile educabililor – elevi, studenți sau alte categorii care trec printr-un proces de formare, fie inițială, fie continuă. Este important de spus că educabilii pot parcurge un astfel de curs când, unde și cum doresc, deoarece prin forma și structura sa, un curs realizat și implementat pe o platformă Moodle este adaptat

necesităților lor, accesibil oricând și oriunde, chiar și în afara clasei, permițând colaborarea prin instrumente de comunicare moderne precum forum, chat, blog sau wiki.

Moodle permite construirea unor site-uri care au un conținut interactiv, atractiv și cu o structură flexibilă. Astfel, pe un site de tip Moodle, adică pe o platformă de e-learning Moodle, organizarea informațiilor este ierarhică: la bază se află cursurile care compun subcategoriile și care la rândul lor alcătuiesc categoriile de bază, accesul la cursuri fiind foarte ușor. Vă puteți imagina o bibliotecă, ale cărei rafturi sunt categoriile, fiecare raft conținând mai multe subcategorii, care pot fi disciplinele școlare – matematică, română, istorie etc., fiecare subcategorie/disciplină având în cuprins cursuri specifice: matematică pentru clasa a IX-a, pentru clasa a X-a etc.

Cursurile au două părți fundamentale: cele laterale care sunt formate din diverse blocuri cu diferite destinații, foarte utile în parcurgerea cursului și partea centrală, de o mai mare dimensiune în care sunt cuprinse activitățile și resursele cursului. Cursurilor realizate pe o platformă Moodle li se poate realiza o copie de siguranță, care permite inserarea/restaurarea cursului pe o altă platformă, sau în cadrul unei alte categorii/subcategorii pe platforma pe care este realizat inițial. De exemplu, un curs de matematică al unui profesor poate fi utilizat de un alt profesor de matematică, fie în cadrul categoriei în care se găsește cursul inițial, fie în cadrul altei categorii, sau chiar pe o altă platformă Moodle.

Este evident faptul că la definirea și construirea site-ului se au în vedere necesitățile grupului de formabili căruia se adresează, elaborarea acestui site bazându-se pe particularitățile și nevoile grupului, dar și a indivizilor care alcătuiesc acest grup. Importantă de menționat este caracteristica Moodle cu privire la numărul de utilizatori: Moodle poate fi utilizat atât de o grădiniță, cât și de o mare universitate, cu alte cuvinte, numărul de utilizatori este adaptabil nevoilor instituționale, de la un număr mic de utilizatori, la un număr foarte mare. Rolurile pe care le pot avea utilizatorii sunt diverse și au în vedere diferitele modalități de abordare ale conținutului și drepturile pe care aceștia le au, de la drepturi depline pe platformă, până la drepturi care permit doar vizualizarea unor conținuturi: administrator, manager, creator de curs, profesor, profesor fără drept de editare, cursant/student/elev, vizitator. Toți aceștia se conectează ca utilizatori autentificați, ceea ce evidențiază încă un aspect important: accesul unui utilizator este asigurat controlat și securizat cu un nume de utilizator și parolă.

Foarte importante la un site Moodle sunt modalitățile de comunicare între utilizatori. Astfel, sunt puse la dispoziția utilizatorilor instrumente precum forumul (de uz general, de știri sau de tip întrebare-răspuns) și wiki – care permite elaborarea și accesarea unui conținut comun, acestea ca instrumente de comunicare asincronă/offline, dar și chatul ca instrument de comunicare sincronă/online. Evident că acestea permit o bună comunicare și colaborare între profesor și elevii săi, dar și între elevi. Există și posibilitatea de a se schimba mesaje prin intermediul mesageriei interne, dar și prin email și de a anunța utilizatorii cu privire la evenimentele viitoare.

Elaborarea unui curs de către profesor ține seama de particularitățile grupului căruia se adresează și deși profesorul este constrâns de un curriculum, el poate să abordeze întregul conținut al acestui curriculum adaptat nevoilor grupului supus instruirii. Reușita însușirii cunoștințelor dintr-un curriculum este asigurată de modalitatea de abordare, adaptată nivelului, nevoilor și particularităților membrilor unui grup, care poate să fie un grup de elevi, o clasă sau de ce nu, mai multe clase care vizează un conținut comun. Cursul se elaborează structurat pe teme, unități de învățare sau lecții astfel încât să respecte curriculumul, însă modalitatea prietenoasă de abordare, oferă o atractivitate deosebită și ajută elevul să treacă de barierele unui conținut anost și neprietenos. Accentul în cursurile elaborate în Moodle nu este pus pe furnizare de informații, ci pe activitățile care presupun schimb de idei și construire de cunoștințe noi bazate pe cunoștințe anterioare.

Clasa virtuală sau webinarul este un alt instrument util, în care profesorul poate comunica audio și video cu elevii, în care sesiunile de lucru sunt online, putându-se desfășura și în afara clasei, învățarea fiind sincronă și dirijată de profesor. De menționat că există și modulul de autoinstruire, care permite elevului să parcurgă cursul asincron, în funcție de nevoia și timpul avut la dispoziție.

Activitățile și resursele puse la dispoziția elevilor într-un curs sunt variate și atractive. Astfel, în lista activităților trebuie amintite: baza de date, utilă în gestionarea informațiilor personale ale elevilor dintr-un grup sau clasă, chestionarele cu diferite întrebări care se pot adresa nu doar elevilor, ci și părinților de exemplu, dar și chestionare aplicate în timp real, glosarul creat în curs ca un instrument util și care se elaborează prin colaborare, jocuri desfășurate pe baza informațiilor conținute de un glosar, lecții cu pași impuși de condiții care să permită continuarea sau revenirea la un conținut care trebuie revăzut, feed-back cu privire la activități desfășurate, teme care se pot da elevilor și care pot fi cu rezolvare online, offline sau cu încărcarea unor fișiere și pentru care se poate utiliza un sistem de antiplagiat și multe altele. Cele enumerate sunt doar o mică parte din activitățile care se pot realiza în Moodle.

Referitor la resursele care se pot adăuga la un curs, se poate spune că acestea sunt variate: cărți în format electronic, pagini cu conținut atractiv, adrese URL, galerie de imagini, fișiere de orice tip – documente, prezentări etc. Poate că nu în ultimul rând ar trebui amintit editorul Moodle, care are o formă asemănătoare cu editoarele de text cu care utilizatorii sunt deja obișnuiți. Pe lângă inserarea de text formatat, editorul permite inserare de simboluri, imagini, fișiere media, link-uri, dar și editare în format HTML.

Alături de cele enumerate anterior cu referire directă la predare-învățare, menționăm rolul deosebit de important pe care îl are evaluarea. Diversitatea de abordare a problematicii evaluării constituie cel mai puternic argument care aduce platforma Moodle în primul plan și în acest context se pot aminti: modalitățile variate de elaborare a testelor, tipul atât de diversificat de întrebări puse la dispoziție de Moodle și care se pot afișa în ordine aleatoare în test și cu date inițiale diferite pentru utilizatori diferiți, modalitățile de combinare și structurare a testelor, modalitățile de aplicare, care permit definirea timpului de lucru – durata testului, elevul știind cât timp mai are până la finalizare, data și ora când acest test poate fi susținut, aspectele legate de permisiunea de a repeta susținerea testului pentru îmbunătățirea rezultatelor, precum și diversele rapoarte pentru utilizatorii care au susținut testul și care se obțin după aplicarea unui test, de la analiza pe ansamblu, până la analiza pe itemi, cu obținerea unor diferite statistici și multe altele. Trebuie spus că în aceste teste corectarea este automată, fiind eliminat în acest fel subiectivismul care poate afecta nota acordată. Însă este important cum definește profesorul modalitatea de acordare a punctelor/notelor pe itemi raportat la ansamblul testului.

Referitor la activitatea de monitorizare și control a activităților desfășurate de utilizatori, trebuie amintite toate rapoartele de activitate care se pot obține și care se pot utiliza într-un format curent, precum cele de calcul tabelar (*.xls). Astfel, se pot obține rapoarte de logare, rapoarte de activități, rapoarte de participare la curs și diferite statistici. Aceste rapoarte pot fi utile profesorului pentru monitorizarea activității elevilor. De asemenea, există rapoartele generate în activitățile de evaluare și anume rapoarte ale notelor, atât pentru fiecare utilizator (elev) sau pe ansamblu pentru toți utilizatorii înscriși la un curs, cât și pentru fiecare dintre itemii care compun testul pentru care se face raportarea.

În ceea ce privește softurile care se pot integra pe platforma Moodle, trebuie menționate *Geogebra* și *Wiris*, utile profesorilor care predau matematică, dar și fizică sau chimie. Se mai pot menționa *Hot Potatoes* (creare de teste sau jocuri de cuvinte încrucișate) și *Audacity* (editor audio), dar și altele precum *Sistem Antiplagiat*, util la orice disciplină.

*Geogebra*⁵ este un soft foarte cunoscut și utilizat pe scară largă, atât în algebră și geometrie, cât și în fizică sau chimie. Integrarea sa pe platforma Moodle contribuie la o și mai mare atractivitate a cursurilor pentru disciplinele științifice – matematică în special, dar și fizică, chimie sau discipline tehnice.

*Wiris*⁶ a devenit cunoscut în România mai ales ca soft integrat în Moodle, prima dată fiind adus în discuție la Moodle Moot 2012 – Macea, Arad (*Moodle Moot este conferința anuală a utilizatorilor Moodle*) de către Carles Aguilo, unul dintre membrii echipei *Wiris* de la Barcelona. Descoperirea facilităților oferite de *Wiris* integrat în Moodle evidențiază un soft cu o utilitate extraordinară oferit profesorilor care predau discipline precum matematica (în special) sau fizica și chimia. Ca și *Geogebra*, *Wiris* completează cursurile create pentru matematică, fizică sau chimie cu

elemente atractive, cu caracter științific, editate matematic și cu algoritmi ușor de elaborat. Wiris pune la dispoziția utilizatorilor 3 componente: *Wiris Editor* (pentru editare), *Wiris CAS* (pentru creare/rezolvare de probleme) cu varianta offline *Wiris Desktop* și *Wiris Quizzes* (creare de întrebări și teste). Prin combinarea acestor componente și integrare în Moodle se pot obține cursuri atractive, complete care pot să acopere într-o proporție foarte mare cerințele curriculumului, cu o varietate mare de cerințe de învățare și cu o multitudine de instrumente utilizate în evaluare.

Avantajele pe care le oferă Moodle se pot remarca doar în urma elaborării, implementării și utilizării cursurilor pentru orice disciplină școlară și în care se recomandă să fie integrate cât mai multe activități și resurse. Avantajele evidențiate în urma utilizării Moodle sunt atât din partea profesorului care propune elevilor săi cursuri atractive, cât și din partea elevilor, aceștia din urmă fiind încântați de învățarea prin e-learning și de tot ceea ce presupune aceasta. Poate că un dezavantaj care ar trebui menționat este timpul care trebuie alocat creării și elaborării cursurilor, însă faptul că un curs odată elaborat poate fi utilizat ori de câte ori apare această necesitate, diminuează considerabil acest dezavantaj.

În învățământul preuniversitar un bun exemplu de utilizare și implementare a unei platforme Moodle este platforma Rețelei EDU Moodle România⁷. Aceasta are un număr de peste 14400 de utilizatori înregistrați și un număr de peste 640 de cursuri elaborate în formatul Moodle. La Rețeaua EDU Moodle România sunt afiliate până acum peste 350 de școli din învățământul preuniversitar de stat sau particular. Activitățile acestei rețele sunt diverse, pe lângă cursurile pentru foarte multe discipline școlare sau cursurile de pregătire pentru examene naționale, existând multe alte activități: proiecte între școli, conferințe online, concursuri, revista, festival de teatru, dar și cursuri de formare pentru profesori pe diverse paliere de interes.

¹ <http://c4lpt.co.uk/top100tools/>

² <https://moodle.org/>

³ <https://moodle.org/stats/>

⁴ <http://docs.moodle.org/dev/License>

⁵ <http://www.geogebra.org/cms/ro/>

⁶ <http://www.wiris.com/en/>

⁷ <https://edu.moodle.ro/>